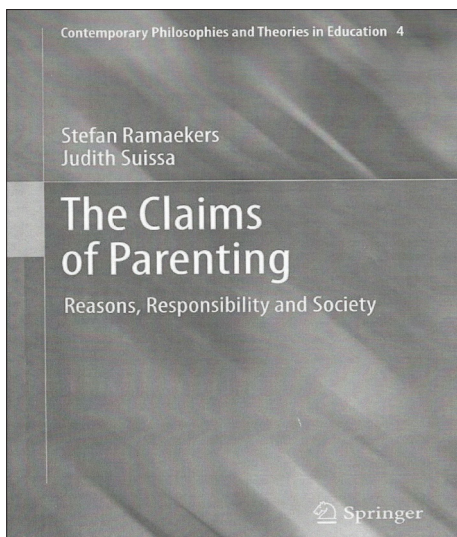

Stefan Ramaekers i Judith Suissa,
Contemporary Philosophies and Theories in Education, Vol. 4
The Claims of Parenting Reasons, Responsibility and Society

Springer Science+Business Media B. V., Dordrecht, Heidelberg, London, New York,
2012., 157 str.

Knjiga *Suvremene filozofije i teorije obrazovanja 4. Tvrđnje roditelja. Razlozi, odgovornost i društvo* podijeljena je na šest poglavlja u kojima autori na temelju analitičkog pristupa iznose svoj kritički stav o suvremenom znanstvenom diskursu unutar kojeg govorimo o roditeljstvu. U knjizi se sustavno iznose teorijske rasprave i promišljanja o roditeljstvu iz filozofijske perspektive. Poseban doprinos autora prepoznaje se u (de)konstrukciji trenutno dominantnog diskursa koji se rabi prilikom trenutnog shvaćanja ove teme i promišljanja o njoj.

U uvodnom dijelu knjige autori navode kako su neke od tema bile primarno obrađene na interdisciplinarnom seminaru „Changing Discourses of Parent-Child Relationships“, koji se odvijao u

Londonu i Leuvenu tijekom akademske godine 2008./2009.. Verzije nekih diskusija prezentirane u prvom i šestom poglavlju predstavljene su na godišnjoj konferenciji „Research Community Philosophy and History of the Discipline of Education“, koja se održavala u Leuvenu od 18. do 20. studenog 2010. godine pod naslovom „The parent-child relationship: The hidden normativity of developmental psychology“.

U prvom poglavlju „Jezici psihologije i znanost o roditeljstvu“ autori istražuju upotrebu općeg „jezika“ o roditeljstvu, a posebno se osvrću na prisutne tvrdnje iz područja razvojne psihologije koje dominiraju u literaturi i obiteljskoj politici. U ovom poglavlju analizira se pojam univerzalnosti, važnosti i logike razvojne psihologije, njezina važnost za razumijevanje roditeljstva te se analizira u kakvom su odnosu neuroznanost i pedagoška akcija. Autori naglašavaju potrebu stručnosti u području odgoja djece te objašnjavaju značenje pojma „biti roditelj“ iz profesionalne i iskustvene pozicije. Naglasak u prvom poglavlju knjige i temelj za kasniju raspravu jest prikaz konceptualnog i etičkog aspekta odgoja djece i odnosa između roditelja i djeteta, koji je često naglašen i sugeriran ili u potpunosti izostavljen u dominantnom znanstvenom diskursu. Autori prikazuju i značenje pojma doživljaja roditeljstva i posebno naglašavaju kako je on pod utjecajem trenutnog povijesno-društvenog konteksta zemalja zapadnog

svijeta. U prvom poglavlju daje se i prigovor suvremenoj obiteljskoj politici i popularnom diskursu roditelja jer spoznaja o roditeljstvu uvijek nadilazi jednostavno artikuliranje tog pojma iz pozicije samo jednog dominantnog diskursa.

U drugom poglavlju autori obrađuju temu „Prioritet posebnog i perspektiva prvog lica“, a uvode čitatelja u ovu temu razlikovanjem pojmova kritičnog i tehničke racionalnosti, objašnjenja prioriteta posebnog te značenja perspektive iz prvog lica. Posebno je zanimljivo objašnjenje roditeljstva iz perspektive prvog naspram trećeg lica. Kako bismo prihvatili ovu perspektivu, prvo moramo prihvatiti ideju radikalnog pluralizma jer ne postoji jedinstven obrazac iskustva roditeljstva.

U trećem poglavlju „Intuitivno, skrbno majčinstvo“ autori objašnjavaju razlike između spolova roditelja iz feminističke perspektive. Autori nisu opsežno analizirali razlike između očeva i majki, a ni posebno duboko objašnjavali važnost rodne razlike za kvalitetu roditeljstva, već su istaknuli važnost perspektive roditeljstva kako bi ponovno uveli čitatelja u razumijevanje perspektive prvog lica. Jednako tako, ne ulaze u detaljno objašnjavanje okolinskih čimbenika ili društvenog statusa roditelja jer, kako oni navode, naglašavanje okolinskih, društvenih i materijalnih ili nekih drugih specifičnosti koji utječu na roditelje i odgoj njihove djece smješta roditelje u treće lice.

Četvrto poglavlje „Dovoljno dobro roditeljstvo“, temelji se na temama roditeljskih stilova, objašnjenju pojma dovoljno dobrog roditelja, roditeljskog perfekcionizma te autori i sami zaključuju ovo poglavlje pitanjem „Što kada dovoljno dobar roditelj nije dovoljan?“. U ovom poglavlju autori daju prigovore suvremenoj obiteljskoj politici i popularnom diskursu

unutar kojeg se konstruira pojam roditeljstva te problematiziraju uporabu termina roditeljskih vještina od strane obiteljskih politika i onih koji su usmjereni na davanje podrške roditeljima. Kao poseban cilj odgoja naglašava se želja roditelja da osposobe svoju djecu za život, a kod artikulacije pojma „dovoljno dobrog roditelja“ objašnjavaju zašto taj pojam može imati negativne učinke na kreiranje obiteljske politike i njezinu provedbu.

Peto poglavlje „Pravo, potrebe i dužnosti“ obrađuje teme iz područja prava i potreba djeteta na najbolji odgoj naspram osjećaja intimnosti. U ovom poglavlju autori posebnu važnost daju razjašnjavanju perspektive iz prvog i trećeg lica kada govorimo o pravima djece. Vrlo jasno kompariraju i objašnjavaju odnos roditeljskog prava, djetetova prava i djetetovih realnih potreba. Autori predlažu da u razjašnjavanju perspektive iz koje nešto tvrdimo može pomoći usmjeravanje odgovora na pitanja: „Što moje dijete uistinu treba od mene?“ i „Što moje dijete treba sada?“ (str. 111). Također raspravljaju o trenutno sveprisutnim pojmovima sreće i uspješnosti u odgoju djece.

U posljednjem, šestom poglavlju „Egzistencijalna anksioznost, odgovornost i politički aspekti obitelji“ autori rekonceptualiziraju pojam obitelji kao mjesta političke akcije i refleksije, ali ga uzdižu iznad smisla političkog u užem smislu. Pored toga u razumijevanju obitelji i roditeljstva pristupa se i iz drugih znanstvenih perspektiva. Obuhvaćena su tumačenja iz sociologije, povijesti, kulturnih znanosti koje se slažu da je najznačajnija karakteristika roditelja iz postindustrijskog doba njihova opterećenost brojnim, ponekad i kontradiktornim savjetima o odgoju djece. U ovom poglavlju poseban doprinos autora

vidi se u objašnjavanju pojma autonomije, upotrebi pojma „pedagoški odnos“, koji se razlikuje od didaktičkog značenja koje se upotrebljava u engleskom jezičnom području za razumijevanje konteksta učenja. Iako se prvotno pedagoški odnos odnosi na učitelje, može ga se primijeniti i na roditeljstvo i odnose između roditelja i djece jer obuhvaća šire značenje pojma učenja i poučavanja. Iako autori nastoje objasniti pojam odgoja, termin roditeljstvo utjelovljuje posebno razumijevanje odgoja i odnosa između roditelja i djece koje prožima znanstveno znanje i potrebu za ekspertizom koja formira i fokusira taj diskurs.

Autori polaze od aktualne problematizacije teme roditeljstva i konteksta različitih znanstvenih perspektiva i jasno

kompariraju više znanstvenih tumačenja roditeljstva uz kritički osvrt na svaku od njih, s posebnim usmjerenjem na filozofijsku perspektivu. Uspješno međusobno kompariraju i nadopunjuju perspektive s namjerom da osvijetle uistinu važna pitanja s kojima se susreću roditelji, a kako bi usmjerili i demistificirali značajna pitanja roditelja iz roditeljske perspektive. Time daju poseban teorijski doprinos svima onima koji se svakodnevno profesionalno susreću s roditeljima, kao i onima koji svoju profesionalnu ulogu vide upravo u davanju podrške roditeljima u njihovim svakodnevnim nedoumicama. Danas, osim djece koju treba izvesti na pravi put, više nego ikada prije podršku stručnjaka u ovom nestalnom vremenu trebaju upravo roditelji.

Anita Mandarić Vukušić